

- Kas ir autortiesības? ● Kas ir radošs darbs? ● Kādi ir autortiesību veidi?
- Kā es varu legāli izmantot citu autoru darbus?

Līgatne – industriālā mantojuma atdzīvinātāja

“Pilsētā ir jūtama vēlme rīkoties, izmantojot radošo industriju potenciālu,” saka Līgatnes mentors, “Free Riga” projektu vadītājs Jāzeps Bikše. Te ir lielisks potenciāls pamestu vietu atdzīvināšanai un industriālā mantojuma iedzīvināšanai, jo slēgtā Līgatnes papīrfabrika līdz ar tās kultūrvēsturisko ciematu šobrīd ir nenoteiktā situācijā. Misijas laikā Līgatnei jau radušās daudzveidīgas idejas papīrfabrikas turpmākai apsaimniekošanai, piemēram, ekskursijas teritorijā, netradicionāls restorāns

vasaras sezonā, vieta brīvdabas kino, kultūras pasākumu centrs, laikmetīgās mākslas telpa, vieta dažādiem pasākumiem, mājvieta spoku stāstu vakariem, origami festivālam, realitātes šovam, izlaušanās istabai un papīrfabrikas muzejam u. c. Līgatne saņēmusi vairākus uzdevumus, tostarp attīstīt saziņu sociālajos tīklos, izveidot plānu, kā padarīt papīrfabriku saistošu tūristiem, un izanalizēt Līgatnes apmeklētāju dzīvesstilu, lai precizētu pilsētas kopējo tēlu.”

Staicele – spilgti simboli ar peļņas potenciālu

“Lielākais izaicinājums Staicelē ir pārvērst savus lepnumus – futbolu, stārķus, arhitektūru un citus spilgtus elementus – pelnošos faktoros,” atzīst viens no Staiceles mentoriem Mārtiņš Eņģelis. “Līdz šim skaidri redzams, ka Staicele ir uzņēmīga, viena no tās iedzīvotāju labākajām īpašībām ir azarts un aizrautība, taču to vajadzētu

ieguldīt produktu veidošanā. Šobrīd Staiceli raksturojošās vērtības nav piedzīvojamas tūristiem, jo daudzie pasākumi un ražojumi ir domāti galvenokārt vietējiem vai novadniekiem, citiem par to uzzinot tikai nejauši, pastarpināti, visbiežāk – novēloti vai neuzzinot vispār,” atzīst Mārtiņš Eņģelis.

Pieredzējuma tūrisms – mazpilsētu veiksmes atslēga

Lielākā tūrisma vērtība digitālajā gadsimtā ir tas, ko digitālā realitāte nespēj sniegt, – pieredze, mijiedarbe, saskarsme ar vietu, vidi un cilvēkiem. Tāpēc jebkuras, it īpaši mazas, pilsētas tūrisma piedāvājuma veiksmes atslēga slēpjas tās spējā vērtēt sevi ceļotāju acīm un dāvāt patīkamu, vērtīgu piedzīvojumu. Katrai pilsētai piemīt kaut

kas īpašs, tomēr šovasar aizvadītās radošās darbības nedēļas “radi!2019” īstenotās radošo industriju tūrisma misijas Latvijas mazpilsētās liecina, ka nav nemaz tik viegli to identificēt. Kā mazpilsētām atrast savu īpašo identitāti, un kā šajā procesā var palīdzēt dizaina domāšana?

Pieredzējuma jeb pieredzes tūrisms kā ceļotāja mērķis

Tas, ko aizvien biežāk klienti sagaida no pakalpojumiem un par ko ir gatavi maksāt vairāk, ir pieredze. Pieredzējuma tūrisms balstās idejā, ka pats vērtīgākais, ko varam piedāvāt viesiem, ir atmiņā paliekošas emocijas un pieredze. Pieredzējuma tūrisms tiek uzskatīts par vienu no radošajām industrijām. To var iedalīt dažādās kategorijās, ieskaitot kultūras tūrisma, ekotūrisma, izglītojošus ceļojumus, eksperimentālo, mantojuma un dabas tūrisma, kur aktivitātes ir draudzīgas videi, izrāda cieņu vietējai kultūrai

un ļauj piedzīvot, ne tikai vērot no malas. Atšķirībā no tradicionālā tūrisma pieredzējuma tūrisms vienmēr ietver aktīvu līdzdalību un iesaistīšanos.

Citiem vārdiem runājot, tā nav tikai pilsētas laukuma apskate vai muzeja apmeklējums; to papildina īpaša ekskursija, attiecīgā laika vai vides simulācija, 3D virtuālā realitāte, aroda prasmju izmēģināšana amatnieku darbnīcā utt., kas ļauj viesiem sajust, izbaudīt, saprast vai atklāt kaut ko īpašu par konkrēto vietu.